

Handläggare
Helena Falk
nämndsekreterare

Yttrande avseende kommunrevisionens granskning av ordförandebeslut

Förslag till beslut

Vård- och omsorgsnämnden beslutar

att avge yttrande i enlighet med tjänsteskrivelsen av den 14 april 2023.

Sammanfattning

Lunds kommuns förtroendevalda revisorer har granskat de ordförandebeslut som fattats i kommunens nämnder och styrelser under år 2021 och 2022. Kommunrevisionen har till följd av granskningen bedömt att kommunens styrelser och nämnder endast delvis säkerställt en ändamålsenlig uppföljning och kontroll enligt delegationsordningen. Revisionen rekommenderar samtliga nämnder att säkerställa vissa åtgärder.

Revisorerna önskar svar senast den 30 maj 2023 på vilka åtgärder som kommer att vidtas med anledning av vad som framkommit i granskningen.

Underlag för beslutet

- Vård- och omsorgsförvaltningens tjänsteskrivelse 2023-04-14
- Missiv granskning av ordförandebeslut, 2023-02-22
- Granskningsrapport ordförandebeslut, 2023-02-22
- Delegationsordning för vård- och omsorgsnämnden 2023-03-08 § 38

Ärendet

Bakgrund

Lunds kommuns förtroendevalda revisorer har granskat de ordförandebeslut som fattats i kommunens nämnder och styrelser

under år 2021 och 2022. Kommunrevisionen har till följd av granskningen bedömt att kommunens styrelser och nämnder endast delvis säkerställt en ändamålsenlig uppföljning och kontroll enligt delegationsordningen. Revisionen rekommenderar samtliga nämnder att säkerställa vissa åtgärder, varav tre av fyra gäller vård- och omsorgsnämnden.

Vård- och omsorgsnämndens yttrande

Vård- och omsorgsnämndens delegationsordning (2023-03-08 § 38) har reviderats efter att kommunrevisionens granskning ägde rum. Revideringar sker med jämna mellanrum.

Gällande de tre granskade ordförandebesluten från vård- och omsorgsnämnden är det tyvärr så att ett av ordförandebesluten inte finns. Det har av misstag till revisionen lämnats ut ett arbetsdokument som aldrig blev ett ordförandebeslut, utan som i stället skrevs om.

Det gäller beslutet högst upp på sidan 30 med rubriken "Användande av kompletterande skyddsutrustning i form av visir inom vård och omsorg och hemsjukvård", som fått revisionsanmärkningen att protokoll saknas. Det ordförandebeslutet är enbart ett arbetsdokument som aldrig fattades och fastställdes, utan som i stället ändrades. Vård- och omsorgsdirektören hade under pandemin delegation från nämnden att fatta nödvändiga "coronabeslut". Ordförandebeslutet skrevs om på så sätt att vård- och omsorgsdirektören i stället fattade beslutet. Beslutet som vård- och omsorgsdirektören fattade samma dag avseende samma sak har återrapporterats till vård- och omsorgsnämnden vid nästkommande sammanträde och protokoll finns.

Kontentan av ovanstående är att revisionen tyvärr har granskat en nullitet. Eftersom det i granskningen aktuella ordförandebeslutet inte finns har det ej heller anmälts till nämnden och därmed finns det ej heller ett protokollsutdrag. Därför stämmer anmärkningarna från revisionen inte gällande detta beslut – att protokoll saknas. Misstaget, att ett arbetsdokument lämnades ut, beror på den mänskliga faktorn och ursäkt har framförts till revisionen.

1. Avseende kommunrevisionens rekommendation om att säkerställa att en bedömning av ärendets brådskande natur görs vid de sammanträden där ordförandebeslut återrapporteras samt, för att garantera spårbarhet och transparens, säkerställa att sammanträdesprotokollen utformas på ett sådant sätt att dessa bedömningar framgår.

Kommunrevisionens rekommendation utgår från att vård- och omsorgsnämnden har att retroaktivt bedöma grunden för ordförandebeslut och därmed i sak pröva ärendets brådskande natur. Kommunrevisionen har varken i missiv eller granskningsrapport redogjort för den sakliga grunden för rekommendationen utifrån kommunallagens krav på vård- och omsorgsnämnden avseende att bedriva en tillfredsställande verksamhet samt att ha en tillräcklig intern kontroll. Inte heller finns en redogörelse för hur en sådan bedömning rättsligt skulle vara formellt möjlig eller lämplig. Inte heller påvisas att det skulle vara en metod som vederlagts utifrån beprövad erfarenhet.

Avseende delegationen gäller att när en delegat fattar beslut med stöd av given beslutsrätt fattas beslutet på nämndens vägnar. Det är således uppgifter som delegeras och inte ansvaret som sådant. Delegationen har emellertid det fulla ansvaret för handläggning och beslutsfattande i de ärenden som delegationen omfattar. Det innebär att delegaten tar det fulla ansvaret för det konkreta beslutet och att den delegerande inte får gå in i ett beslut som har fattats till följd av delegationen. Den delegerande har däremot kvar sitt övergripande ansvar för sakområdet och kan ta tillbaka delegationen, också för ett enskilt ärende, och kan följa delegatens hantering av sitt uppdrag genom återrapportering. Skulle saken gälla myndighetsutövning eller tillämpning av lag följer det redan av grundlagen att någon inblandning i beslutsfattandet i ett särskilt fall inte får ske (*En kommunallag för framtiden*, SOU 2015:24, s. 245 ff.).

Vård- och omsorgsnämnden kan konstatera att det för rekommendationen saknas ett tydligt stöd i såväl lag och förarbeten som i vägledning från Sveriges Kommuner och Regioner. Vård- och omsorgsnämnden saknar således helt möjlighet att till exempel återkalla fattade ordförandebeslut eller att i efterhand pröva dylika beslut (Dalman, Lena m.fl., 2021, *Kommunallagen – med kommentar och praxis*, sjätte upplagan, ss. 347–350; jfr. även prop. 2016/17:171, *En ny kommunallag*, s. 205). Denna retroaktiva rätt ankommer endast på

förvaltningsdomstol, som vid överprövning kan pröva lagligheten av ett fattat beslut.

Vård- och omsorgsnämnden anser dock, i likhet med kommunrevisionen, att det är särskilt viktigt att dokumentera ordförandebeslutets förutsättning i fråga om att vara motiverat av dess brådskande natur. Vid utnyttjande av ordförandebeslut är det väsentligt att skälen som legat till grund för bedömningen av ärendets brådskande natur sammanställs. Dessa skäl behöver inte anges direkt i beslutet utan kan också anges på annat sätt: som en anteckning i ärendet eller på annat sätt som medför att skälen dokumenteras och registreras i ärendet.

2. Avseende kommunrevisionens rekommendation om att säkerställa att ordförandebeslut återrapporteras till nästkommande sammanträde

Vård- och omsorgsnämnden har inte fått några anmärkningar gällande detta. Två av de tre granskade ordförandebesluten har återrapporterats till vård- och omsorgsnämndens nästkommande sammanträde. Anmärkningen gällande ordförandebeslutet om vilket det står att protokoll saknas borde lämnas utan avseende, eftersom det beslutet inte finns, vilket förklarats ovan.

3. Avseende kommunrevisionens rekommendation om att säkerställa att ordförandebeslut i sin helhet biläggs de sammanträden där besluten återrapporteras

Av 6 kap. 40 § andra stycket kommunallagen framgår att ett ordförandebeslut ska anmälas vid nämndens nästa sammanträde. Hur detta ska ske i praktiken är inte reglerat. Lagstiftaren har i stället överlåtit åt respektive styrelse och nämnd att avgöra hur anmälan ska ske, liksom hur protokollen ska utformas i denna del (Dalman, Lena m.fl., 2021, s. 355). Det föreligger därmed inget hinder mot att redovisa eventuella ordförandebeslut i sammanställning tillsammans med övriga delegationsbeslut, vilket är fallet vid redovisning till vård- och omsorgsnämnden. Att ordförandebesluten och dess underlag ska tillställas vård- och omsorgsnämnden i sin helhet saknar stöd i lag och har inte heller stöd i rekommendationer eller praxis avseende hanteringen av delegationsbeslut.

Syftet med anmälningsskyldighet till ansvarig nämnd vad gäller ordförandebeslut är att nämnden ska göras medveten om vilka beslut som fattats i dess ställe, samt att besluten därefter ska tillkännages

genom anslag av protokollet för att säkerställa allmänhetens insyn i den kommunala beslutsprocessen, liksom kommunmedlemmarnas besvärsmätt i de fall de berörda besluten omfattas av den besvärsmätt som framgår av 13 kap. kommunallagen (Dalman, Lena m.fl., 2021, s. 356). Den anmälan som sker möjliggör för enskilda ledamöter att utifrån rapporteringen, på eget initiativ, ta del av de beslut som ordförande eller annan delegat fattat, detta i den omfattning det bedöms vara nödvändigt för att kunna utöva förtroendeuppdraget.

Vård- och omsorgsnämnden anser sammanfattningsvis att nuvarande ordning, såsom den föreskrivs i delegationsordningen, uppfyller kommunallagens krav och motsvarar den praxis som finns på området. Befintlig ordning är vedertagen inom kommunal sektor och kan därför på sakliga grunder anses vara betryggande för att vård- och omsorgsnämnden kontroll av och insyn i det beslutfattande som sker på vård- och omsorgsnämnden vägnar ska vara ändamålsenlig.

Beredning

Ärendet har i vissa delar beretts med stöd av kommunkontoret för en kammungemensam inställning.

Barnets bästa

En barnkonsekvensanalys har inte bedömts relevant i ärendet.

Ekonomiska konsekvenser

Förslaget medför inga ekonomiska konsekvenser.

Anna Borgius
Vård- och omsorgsdirektör

Helena Falk
nämndsekreterare

Beslutet skickas till

För verkställighet eller motsvarande åtgärd:
Kommunrevisionen